

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Філософський факультет

Кафедра історії філософії

**СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИХ
ДОСЛІДЖЕННЯХ ТЕМАТИКИ НАУКОВИХ ВИДАНЬ
STATISTICAL METHODS IN THE HISTORY OF PHILOSOPHY
RESEARCH IN THE TOPIC OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS**

Кваліфікаційна робота за освітньо-науковою програмою «Філософія»

За спеціальністю 033 Філософія

Студент-виконавець:

Алексійчук Ольга Євстафіївна

II курс, ОС – магістр

Науковий керівник:

Кононенко Тарас Петрович

Доктор філософських наук, доцент

Допущено до захисту:

на засіданні кафедри історії філософії

протокол №__ від _____ 2022р.

Зав. Кафедри історії філософії,

Доктор філософських наук, доцент

Кононенко Тарас Петрович

Київ 2022

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I	6
1.1 Обґрунтування проблематики та окреслення історичних контекстів дослідження.	6
1.2 Визначення терміну парадигми. Обґрунтування залежності парадигми від наукової спільноти.	8
РОЗДІЛ II (історіографічне дослідження)	15
2.1. Визначення джерельної бази та методології	15
2.2. Аналіз тематики публікацій.	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТОК 1	33
ДОДАТОК 2	34
ДОДАТОК 3	35
ДОДАТОК 4	36
ДОДАТОК 5	37

ВСТУП

Актуальність дослідження вивчення джерельної бази є одним і фундаментальних кроків у дослідженні історії філософії будь-якого періоду. Філософський факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка проводить роботу із дослідження спадщини та дослідження архівних матеріалів університету. У контексті цієї роботи важливим є впровадження сучасних технологій, які дають змогу детальніше та досконаліше опрацювати дані.

Попри те, що архівні та описові матеріали є необхідними для початку будь-якого філософського дослідження, вони є ґрунтом і потребують аналізу. Тому для нас важливим є демонстрація необхідності такого типу досліджень на прикладах, де концепти чи періоди супроводжуються когнітивними викривленнями чи упередженнями. Аналіз контенту архівів дасть змогу розпочинати вивчення вибраної проблематики зменшивши подібні впливи.

Сьогодні у філософському дискурсі в Україні відроджується питання про його генеалогію, а особливо частину радянської доби. З'являється інтерес щодо історичного спадку та спроба його переосмислення в сучасних реаліях. Йдеться як про вивчення головної тематики історико-філософських досліджень цього періоду, так і звернення до феномену філософії загалом: її особливостей, недоліків та переваг. Утім, все ще відсутні ґрунтовні дослідження та узгоджене спільне бачення образу «радянської філософії».

Історична тяглість і традиція не дають змоги відкинути увесь спадок чи сприймати радянську філософію як щось неважливе і просто залишити її в минулому. Вона досі присутня у сталому чи зміненому форматі в різних аспектах сучасного філософського дискурсу, зокрема у освітніх, організаційних чи теоретичних. Тому необхідне вивчення основних властивостей філософії радянського періоду та його впливу на сьогоднішній день. Також, варто зазначити, що спроби осмислення часто забарвлені емоційними чи суб'єктивними судженнями, які радше пов'язані із дослідженням

історичної свідомості, а не фактів. Радикальні бажання відмови і відрізання усього шару історії та сліпе возвеличення однаково є деструктивними за відсутності розуміння проблемного поля. Через що особлива необхідність полягає у системному науковому дослідженні, яке б базувалося виключно на вивченні історичних джерел так фактів. Таке дослідження матиме потенціал впливу не лише на філософський дискурс, а й на гуманітаристику загалом.

Крім того, важливим є робота і статистичний аналіз джерел. Це тип досліджень, проведення якого, є ґрунтом для подальшого вивчення історії філософії окремого періоду. Оскільки створюється база даних із наукових журналів спільноти, яка надає фактологічні підстави для узагальнень та перевірок гіпотез.

Об'єкт: архів видань журналу «Вісник» та «Наукові записки» Київського національного університету імені Тараса Шевченка(суч назва).

Предмет: наукові матеріали архіву видань журналу «Вісник» та «Наукові записки» Київського національного університету імені Тараса Шевченка(суч назва), присвячені вивченню концепту демократичного централізму.

Мета: визначити методологію дослідження та здійснити історіографічний аналіз публікацій філософського факультету Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка.

Завдання дослідження:

- визначити методологію та проблемне поле дослідження;
- створити електронну базу даних з публікацій періоду 1945 – 1991 років;
- проаналізувати тематику статей опублікованих у журналах “Вісник Київського Університету” та “Наукові записки”.

Джерельна база: У першому розділі дослідження, який присвячений розкриттю методології та обґрунтування специфіки дослідження основними джерелами є роботи Т. Куна «Структура наукових революцій» та «The Road since Structure». Для цитування обраний переклад О. Васильєва. У другому

розділі аналізуються публікації видані у наукових журналах філософського факультету Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка видані у період з 1958 по 1991 роки у журналах “Вісник Київського університету” та “Наукові записки”.

РОЗДІЛ I

1.1 Обґрунтування проблематики та окреслення історичних контекстів дослідження.

Через відсутність досліджень сьогодні не існує чітко окресленої та усталеної термінології, яку необхідно використовувати. «Навіть сам термін «радянська філософія» радше є не чітко визначеним поняттям, а окресленням певного проблемного поля, в якому мають змістовно визначитися «філософія радянської доби» і «марксистсько-ленінська філософія», «советська ідеологія» і різноманітні варіації того самого «радянського марксизму» тощо.»[5] Тому задля уникнення термінологічної плутанини обов'язковим є не лише окреслення предметного поля досліджень, а й опис історичних контекстів.

У цьому дослідженні змістовно-важливою є «марксистсько-ленінська філософія». Власне складності загальній проблемі додає той факт, що вона визначалася як офіційна радянська філософія. Цей контекст надає підстави для сумнівів у якості текстів та загалом існуванні досліджень. «Оскільки до філософії марксизму в тому її реальному вигляді, в якому вона існувала у тоталітарному та посттоталітарному суспільстві, не належить ставитися як до власне філософії; вона являла собою різновид політичної релігії».[4; 16]

Можливість розвитку культури та філософії зокрема у тоталітарному суспільстві цілком може заперечуватися через відсутність свобод, які є необхідними для гуманітарного знання. Тому може поставати питання про заперечення філософії як такої у радянський період. Утім, таке узагальнення не є науковим і висновки, які ми отримуємо у таких міркуваннях не є істинними. Якщо ж ми припускаємо, що деякі наукові дослідження чи праці є внеском у розвиток філософської культури України або ж вони можуть вважатися зразковими, тоді неможливим є заперечення існування філософії загалом. У зв'язку з цим, і ототожнення будь-якого напрямку досліджень із

політичним, заангажованим чи просто ненауковим також повинні мати обґрунтування.

Щоб відповісти на питання що таке радянська філософія, як вона розвивалася і якими були її провідні ідеї необхідно визначити парадигми її існування та провідну тематику досліджень. А усі оцінки про заангажованість чи, можливо, недооціненість та геніальність повинні спиратися на факти та неупереджені дослідження. Не менш важливим таке дослідження є для розуміння «спадковості». Адже відтворення її стилю відбувається часто несвідомо і у тих, хто жодним чином не долучався до радянської філософії безпосередньо. «Таке трапляється навіть з тими, хто навіть гадки не мав про виконання відповідних ідеологічних функцій. І в цьому легко переконатися, порівнявши принаймні підручники або наукову літературу теперішню і тодішню. Сліди є очевидними».[3; 29] Тому необхідне дослідження історії певної царини знань, оскільки воно дасть змогу побачити низку явищ, які повторюються і є ознаками парадигм.

Тому для нашого дослідження важливим є вивчення наукових принципів марксистсько-ленінської теорії у взаємозв'язку з науковою спільною, що їх вивчала. Оскільки для розгляду було обрано «принцип демократичного-централізму», який не є виключно філософським, а також має застосування в політичній та економічній сфері, необхідно враховувати також і суспільство загалом чи окремі інститути, у яких цей принцип втілювався. Утім, першим корком є отримання відповіді на запитання «чи досліджувався принцип демократичного-централізму» як частина філософії Леніна або ж чи досліджувався його вплив та результати втілення з точки зору філософії». Адже, відповівши на це питання, ми маємо змогу розглядати не лише дослідити рецепції науковців, щодо зазначеного принципу, а й частково дати обґрунтування тому чи був напрям досліджень марксистсько-ленінської філософії у радянський період виключно ідеологічним. Тому що статистичне дослідження тематики досліджень ілюструє кількість звернень

до безпосереднього вивчення засад марксистсько-ленінської філософії, перевірки гіпотез і тд. та кількість тем, які є політично заангажованими.

1.2 Визначення терміну парадигми. Обґрунтування залежності парадигми від наукової спільноти.

Щоб прослідкувати впливи ідеології та стани розвитку науки важливо визначити як функціонують парадигми і як вони змінюються. Тобто надати увагу розгляду наукових революцій. Оскільки під час вивчення властивостей певної парадигми, необхідно також дати відповідь на питання чи вона досі існує цілком, чи ми маємо справу із лише з її елементами, чи вона повністю втратила свою актуальність. Для цього звернімося до концепції нормальної науки Т. Куна.

Ключовим моментом у концепції Т. Куна є те, що будь-яка парадигма впливає, перш за все, не на галузі досліджень, дослідників. Тому для аналізу було необхідно обрати спільноту, яка є носієм цієї парадигми. Якою стала спільнота науковців Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. Її діяльність відбита в офіційних джерелах: наукових публікаціях та виступах.

Т. Кун визначає парадигму як: «деякі узвичаєні приклади фактичної практики наукових досліджень — приклади, що включають закон, теорію, їхнє практичне застосування і необхідне обладнання, — в сукупності дають нам моделі, з яких виникають конкретні традиції наукового дослідження, традиції.»[2; 25] Появи парадигм важливі не лише тому, що вони свідчать про нові теорії та закони, які вирішують низку проблем притаманних конкретному часу і задають нові приклади їх вирішення, а й задають зразки досліджень. Також парадигма встановлює допустимі методи для вирішення цих проблем. У такий спосіб парадигма, яка визнається науковою спільнотою, на роки визначає коло проблематики для досліджень вченим і слугує за офіційне підтвердження критеріїв науковості їхньої роботи. Тому у контексті цього дослідження перш за все постає важливим визначення

тематики, з якою працювали вчені. Що визначатиметься в межах історіографічного дослідження публікацій випущених у фахових виданнях. Таке вивчення джерельної бази дасть змогу визначити не лише приналежність вчених до певних парадигм, а й окреслити аномалії, (якщо такі присутні) в дисциплінарній матриці. «Учені, в основі наукової діяльності яких — однакові парадигми, спираються на одні й ті ж самі правила і стандарти наукової практики. Ця спільність настанов і видима узгодженість, яку вони забезпечують, являють собою передумови для нормальної науки, тобто для генези і наступності в традиції того чи іншого напрямку дослідження».[2; 26]

Далі важливо визначити поняття дисциплінарної матриці, до якого Т. Кун звертається, щоб уникнути неоднозначностей. У її структуру входять три компоненти: символічні узагальнення, метафізичні компоненти та цінності. Тобто йдеться про формальний апарат та мову, яка використовується в рамках певної дисципліни, методологічні та теоретичні принципи розуміння світу та ідеали і норми обґрунтування наукового знання. Для нас дисциплінарні матриці є важливими, оскільки вони свідчать про належність науковців до певного напрямку досліджень. Власне, якщо розібрати це словосполучення, то «дисциплінарна» має вказівку на царину досліджень, а «матриця» відсилає до упорядкованих елементів різного роду.

У ході революцій та в «революційні» періоди матриця змінюється, через накопичення аномалій, які не підходять до попередньої парадигми чи не можуть бути в ній витлумачені. Розвинені парадигми мають певний індикатор, які дають змогу виявляти аномалії, що в результаті призводить до змін в цій парадигмі. Т. Кун називає такі зміни «парадигматичним зсувом». У зв'язку з цим, вивчення розвитку дисциплін має спиратися на вивчення парадигм, що дає змогу внутрішньо структурувати дослідження у цій царині знань, визначити її ретроспективу та перспективу, а також закономірності поточного наукового розгортання.[2]

Зміна парадигм зумовлює ґрунтовні зміни усіх наукових підстав у окремому напрямку досліджень. Тобто ключові проблеми раніше можуть бути визначеними як ненауковими чи віднесеними до іншої дисципліни. Або ж ті, які не існували чи не визначалися як важливі можуть ставати предметом для наукових досліджень. Також варто зазначити, що у тих галузях, де стара парадигма не втрачає свою дієздатність, розуміння проблематики змінюється і потребує нового визначення чи перегляду.

Для визначення парадигмальної науки важливе поняття «наукової спільноти», оскільки у ньому фіксується колективний характер продукування знань. Йдеться як про специфічну комунікацію вчених, так і про створення інтерсуб'єктивних норм та ідеалів наукової діяльності.

Формування парадигм супроводжується утворенням наукових товариств. Т. Кун підкреслює, що такі товариства мають інституалізовану форму. Можна виокремити певну взаємозалежність між творенням спільноти та нової парадигми. Тому необхідно зупинитися на розгляді структури наукових спільнот. Під час дослідження таких товариств Т. Кун визначає їхню генезу та рух від початку створення до зрілості. До того ж вивченню піддаються як формальні, так і неформальні системи комунікації, включно з тими, які можна виокремити в листуванні чи цитуванні. «Приймаючи нову парадигму, він виступає не як інтерпретатор, а радше як людина, що дивиться через лінзу, що перевертає зображення. Зіставляючи, як і раніше, одні й ті самі сукупності об'єктів і знаючи, що він чинить саме так як треба, вчений тим не менше виявляє, що вони опинилися перетвореними в багатьох своїх деталях».[2; 136]

За Т. Куном можна визначити низку характеристик, які містить «наукова спільнота», які він вводить пізніше, відповідаючи на критику. А саме: предмет дослідження, система переконань, загальна система цінностей, конкретні рішення головоломок, ідентифікація вченого як члена групи, відповідальність за спеціалізацію в спільноті та ін. Утім, варто зазначити, що ці характеристики цілком можуть виходити за межі професійної сфери чи

взагалі сфери науки. Певну роль можуть відігравати такі чинники, як національність, репутація чи навіть вчителі. Тобто беруться до уваги не лише професійні риси, а й особистісні, зокрема особливості біографії вченого. Попри це, найбільш переконливими і значними є все ж наукові здобутки та нові аргументи, які пропонує дослідник для вирішення наукових проблем.

Творення наукових спільнот за Т. Куном постає як цілком закономірний суб'єкт наукової діяльності. Їх утворюють дослідники певної спеціалізації. Самі ж спільноти можуть функціонувати на різних рівнях (найглобальнішими є спільнота природничих наук). Формування наукових спільнот відбувається ще через навчання. Та воно не детермінується вибором навчального закладу чи факультеті. Значно більшу роль відіграє опрацьована література та ті висновки, які з неї робить вчений. У рамках однієї наукової спільноти, як правило, існує власний предмет досліджень. Дослідники, які вважають себе членами цієї спільноти, беруть на себе відповідальність за розробку системи цілей, які вони поділяють, включно із підготовкою учнів та нових дослідників. Складнішою взаємодія є у представників різних наукових спільнот. Професійна комунікація між такими групами ускладнюється через взаємне нерозуміння та призводить до значних і непередбачуваних заздалегідь розбіжностей.

Попри те, що Т. Кун розглядає у своїй праці парадигми з природничих дисциплін, він запозичає саме поняття парадигми з гуманітарних наук. Специфіка парадигми в гуманітарному знанні полягає у визнанні частиною науково спільноти досягнень, які впродовж певного часу визначають для цієї спільноти моделі постановки проблем та їхнього вирішення. У цьому контексті вводиться термін поліпарадигмальності гуманітарного знання. Тобто ключовою відмінністю є відсутність прагнення робити нові відкриття та винаходити нові теорії, які виходять за рамки чинної парадигми. Вони залучені у певні парадигми для детальнішого розуміння природи. Для таких вчених завданням радше є підвищення точності та достовірності своїх вимірювань та фактів. Науковці прагнуть подолати розрив між

спостереженнями та теоретичними передбаченнями, намагаються пояснити неясності, які існують після первинного прийняття парадигми. Також завданням є розширення дії своєї парадигми та включення тих явищ, які не досліджувалися. У контексті такої діяльності, звичайно, можливі відкриття, утім, вони відбуваються в рамках цієї парадигми та передбачувані нею.

Наукові школи є основою наукових спільнот, їх можна також розглядати як засновників цих спільнот. Утім, варто зазначити, що це малочисельні наукові групи, які налічують не більше ста членів. Саме вони формують та просувають парадигми. Окремі вчені ж можуть належати одночасно або у різний час до кількох таких груп. Власне, коли одна зі шкіл претендує зайняти панівне становище в галузі окремої науки, тоді, за Т. Куном, можна говорити про черговий цикл розвитку науки. У цей час розпочинається ефективна форма наукової діяльності, яка, як правило, зрозуміла здебільшого лише членам цієї наукової спільноти. Вона спрямована на вирішення головоломок, які були нерозв'язані колишніми науковими методами. Ці головоломки стають не лише актуальними, а першочерговими для їх вирішення. Розвиток парадигми і перехід на більш зрілий рівень характеризується зміною природи цієї парадигми, не впливаючи на її існування. Парадигма починає ідентифікувати важкі проблеми та пропонувати ключі до їхнього вирішення. Також варто зазначити, що «жодна парадигма ніколи не розв'язує всіх проблем, що вона їх визначає, і позаяк жодна з двох парадигм не залишає нерозв'язаними одні й ті самі проблеми, то обговорення парадигми завжди містить запитання: які проблеми важливіші для розв'язання?».[2; 124]

Та основним є те, що парадигма керує на галузю досліджень, а групою дослідників. Будь-який аналіз досліджень повинен визначатися з груп, які відповідальні за проведення цих досліджень. Тобто утворюється взаємозв'язок наукової спільноти та парадигми та певне коло, яке можна зобразити схематично так:

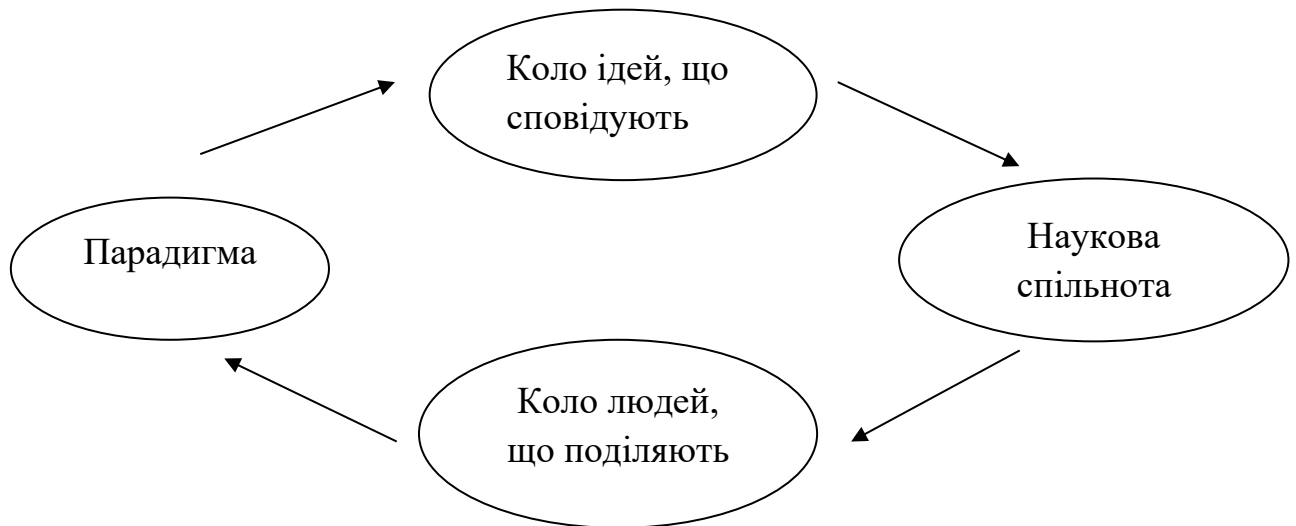

Рис. 1. Взаємозв'язок «парадигми» та наукової спільноти

Отже, філософія радянського періоду — це явище, яке ґрунтовно не досліджувалося і потребує ретельного вивчення. Що зумовлено самою складністю визначення поняття «радянська філософія» та історичними контекстами. У ній ми можемо визначати різні проблемні поля та напрями досліджень, серед яких є «філософія радянської доби» «марксистсько-ленінська філософія», «советська ідеологія» та ін.

Також складність полягає у відсутності усталеної позиції щодо існування філософії як такої у згаданий період. Утім, ми виходимо із позиції, що таке явище існувало у радянський період. І будь-які закиди, щодо зворотного повинні мати наукове обґрунтування.

Дослідження генези радянської філософії повинно спиратися на парадигми, в яких вона існувала. Оскільки через вивчення основних рис розвитку ми також зможемо зрозуміти спадковість, та ті особливості, які відтворюються досьогодні у різних аспектах суспільного життя.

У зв'язку з цим, необхідно окреслити методологічні засади на яких відбувається дослідження. Тому щоб прослідкувати впливи ідеології та стани розвитку науки важливо визначити як функціонують парадигми і як вони змінюються. За Т. Куном важливими є два аспекти у дослідженні парадигм:

аналіз груп, тобто наукових спільнот, які відповідальні за дослідження та проблем, які починає ідентифікувати парадигма як першочергові.

Парадигма визначається як: деякі узвичаєні приклади фактичної практики наукових досліджень — приклади, що включають закон, теорію, їхнє практичне застосування і необхідне обладнання, — в сукупності дають нам моделі, з яких виникають конкретні традиції наукового дослідження, традиції.

Через це необхідне дослідження наукової діяльності спільноти, яка знаходиться під впливом парадигми. Для цього здійснюється дослідження тематики, яка цікавила науковців. Що дасть змогу виокремити проблематику, яку диктує парадигма та варіанти вирішення головоломок. Звертаючись до тем досліджень, ми маємо змогу розглядати не лише рецепції науковців, щодо певних принципів, а й частково дати обґрунтування тому чи був напрям досліджень марксистсько-ленінської філософії у радянський період виключно ідеологічним. Тому що статистичне дослідження тематики досліджень ілюструє кількість звернень до безпосереднього вивчення засад марксистсько-ленінської філософії, перевірки гіпотез і тд. та кількість тем, які є політично заангажованими.

РОЗДІЛ II (історіографічне дослідження)

2.1. Визначення джерельної бази, методології та програмного забезпечення для роботи

Бібліометричний аналіз один із методів, що переважно застосовується у бібліотечній справі та інформаційних науках. Це обчислювальний метод, який використовується у різних цілях в літературі. Зокрема для визначення провідних патернів у публікаціях, авторів чи журналах. Його можна застосовувати і для прослідковування динаміки знання у вибраних спільнотах.

Термін бібліометричного аналізу (bibliometrics) вперше застосований Пітчардом у 1969. Утім, застосування статистичного аналізу в літературі прослідковується з середини 16 століття. Такий аналіз мав на меті підрахування кількості книг чи журналів певної тематики, групування їх за критеріями, такими як: країна походження, період, жанр і тд. Також варто зазначити, що роботи зі статистичного аналізу публікувалися на початку 20 століття. У 1927 році вийшла праця під назвою «Статистичний аналіз історії науки», у якій проводився аналіз англійського міжнародного каталогу наукової літератури.

Залежно від традиції назва методу змінюється. Можна прослідкувати аналоги із назвою інфометрика, а також як субдисципліни: економетрика, соціометрика і тд. Кожна з них застосовує математику та соціологію як інструменти для вирішення поставлених проблем. Періодичні видання є показниками зростання інтересу до певної літератури в будь-якій галузі знань. Аналіз таких видань дає змогу відслідковувати особливості парадигм та спостерігати за розвитком наукового середовища.

Під час дослідження аналізувалися наукові журнали, які видавалися на базі чинного філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серед яких були: «Наукові записки» та «Вісник Київського університету». Це видання, у яких мали право

публікуватися члени спільноти університету: викладачі, аспіранти та студенти. Тобто це наукова спільнота, згідно з Т. Куном, яка може належати до однієї чи кількох спільних парадигм. І безпосередні ознаки цієї спільноти, які належать до сфери наукової, відображаються у публікаціях, зокрема у аналізованих джерелах.

Інтерес для дослідження становлять наукові журнали, які були видані у період з 1944 по 1991 роки. Оскільки з 1944 року починається відлік безперервного існування філософського факультету університету, який також є відправною точкою у творенні власної традиції, 1991 рік — проголошення Незалежності України, відповідно, завершення радянського періоду філософії, який є предметом цього дослідження. Усі видання цих років розміщені в офіційному онлайн-архіві філософського факультету та знаходяться у вільному доступі. [43] Також задля покращення якості обробки заданого матеріалу була створена база даних, яка містить всі найменування статей опублікованих у «Віснику Київського університету» та у «Наукових записках». Доступ до цієї бази можливий за посиланням, яке міститься у списку використаних джерел та літератури. [44]

Необхідність створення такої бази даних ґрунтується на специфіці дослідження. Оскільки нас цікавить такий напрям як “ленінсько-марксистська філософія”, необхідні інструменти, які допоможуть у вивченні тематики, яка цікавила наукову спільноту цього періоду. А саме: статті, у яких досліджувалися базові принципи марксистсько-ленінської філософії. Адже це також і той напрям, який можна назвати “офіційною радянською філософією”. Тому він важливий щонайменше з двох причин: 1) це важлива частина досліджень, яка підтримувалася державними інституціями, а тому мала неабиякий вплив у своєму практичному втіленні; 2) через цю підтримку це одна із найсумнівніших сфер, яка піддається найчастіше критиці через свою заангажованість та псевдонауковість. Варто зазначити, що ці причини не були взаємовиключними, що мало ще більш негативний вплив на суспільство. Зокрема, М. Попович описує стан філософії так: “Щоб

відповісти на питання, що являла собою офіційна радянська філософія, слід було б навести тут яку-небудь статтю з теоретичного друкованого органу партії, журналу «Большевик» (після XIX з'їзду КПРС — «Коммунист»). Око ковзає по бездоганим формульним реченням, які не містять жодної думки, доки не насторожить читача певне відхилення від стандарту або критичний закид на чийсь адресу — також згадує і про її вплив — функціонери, здатні писати лише догматичні формульні тексти та доноси явні та приховані, впливали — іноді вирішальним чином — на долі культури країни, саме вони й були втіленням тієї «філософії», якої потребувала влада». [4] У нашому дослідженні вивчатиметься принцип «демократичного-централізму». Який через свою обширність може бути предметом для дослідження як виключного філософського, так і бути предметом розгляду у псевдонаукових ідеологічних публікаціях. Утім, спершу необхідно дати відповідь скільки разів і в яких контекстах він досліджувався.

Як зазначалося раніше, для підтвердження(або спростування) запропонованої гіпотези необхідне проведення історіографічного дослідження. Яке проводиться на базі публікацій філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Важливими є саме наукові публікації, адже «вони стають частинами теорії й тому мають бути ретельно проаналізовані...»[2]

Одну із ключових позицій у дослідженні займає «апаратура», на ґрунті якої проводиться дослідження. Оскільки повне представлення робочих програм необхідне для верифікації результатів дослідження. Як зазначає Т. Кун, якщо присутні будь-які неясності в теорії або ж в «апаратурі», можна дійти висновку про відсутність реальних вимірів і досліджень. Саме тому буде представлена детальна мережа приписів, щодо використання програмного забезпечення. Що дасть змогу підтвердити результати дослідження та перевірити результати будь-кому.

Статистичний аналіз тематики, яка публікувалась у наукових журналах Київського університету проводиться за допомогою додаткових програм. А

саме: збір та опрацювання даних відбувається в застосунку «Notion» та візуалізація у вигляді схем да «дерев» в «Obsidian». Програмне забезпечення дає низку переваг у роботі із великими масивами даних. Насамперед робить можливими складні операції із сортуванням та пошуком інформації. Завдяки чому покращується якість та глибина аналізу. А також важливим є унаочнення кожної дії. Усі результати демонструються у вигляді схем та таблиць, які унеможливають маніпуляції та викривлення даних. У такий спосіб аналіз ґрунтується виключно на фактах. А зібраний матеріал може подаватися як з аналітикою, так і без, що також можуть застосувати інші науковці для власних досліджень.

«Notion» дає можливість надати кожному об'єкту(в нашому випадку назвам статей) інформацію, яка максимально описує його властивості. За якими в подальшому можна сортувати файли та переглядати лише ті, які підходять заданим критеріям. При чому їх кількість є необмеженою, а сортування відбувається як за окремими, так і за сумішню критеріїв, які можуть доповнюватися та змінюватися під час роботи. А також обирати різні режими відображення: таблиці, дошки, списки та ін. Основна робота проведена зі створенням бази даних із назвами статей проводилась за допомогою таблиць. Вибір режиму перегляду спирався на зручність у застосуванні та міг варіюватися на різних етапах роботи. Варто зазначити, що зміст не змінюється від режиму перегляду, а лише дає змогу подивитися на інформацію під іншим кутом. Функціонал програми дозволяє ділитися напрацюваннями й поширювати дані тільки для перегляду або ж зі змогою копіювати, і, у подальшому, самостійно працювати з базами.

Кожна із властивостей файлу вводиться в окремий стовпчик, який має назву цієї властивості. Спираючись на всі наукові журнали, які було видано в проміжку із 1944 до 1991 року(включно), створено 13 таких колонок. Перша колонка містить автора статті, друга — назву статті, третя — теги(ключові слова), 4 — рік випуску, 5 — назву журналу, 6 — мову написання, 7 — том, 8

— номер випуску, 9 — факультет, на якому був виданий журнал, 10 — відділ, 11 — відповідальний редактор випуску, 12 — серія, 13 — тематика.

Підбір властивостей ґрунтується на інформації, яку містить кожен з опрацьованих журналів. Адже поставлене завдання — надати об'єктам вичерпну інформацію. Тому в 11 колонках інформація містить лише ту, що подана в кожному із журналів без будь-яких. Через що певні колонки залишаються пустими. Колонка під номером 3 — теги або ж ключові слова — це інформація, яка створюється на основі назви статті безпосередньо автором цього дослідження. Що дає змогу сортувати і відслідковувати тематику досліджень за вказаний проміжок часу. Кількість таких тегів необмежена й може виходити за рамки наявної інформації, якщо це в подальшому дасть змогу покращити аналіз бази даних. Наприклад, маємо тему «Розроблення В. І. Леніним положень історичного матеріалізму в період революції 1905 — 1907 р.». Запропоновані ключові слова: Ленін, історичний матеріалізм, матеріалізм, революція та Перша російська революція. У такий спосіб, стаття буде відображена разом зі всіма іншими, де використано такі ж самі теги. Що дасть змогу побачити, які автори писали про Леніна, у яких журналах та в які роки або ж, які революції найчастіше чи найрідше ставали предметом досліджень. Зразки проілюстровані в додатках, доступ до повного обсягу бази доступний за посиланням, вказаним у списку джерел.[44] За допомогою підбору необхідних фільтрів, які відповідають вмісту колонок. Відкриття окремого вікна «фільтри» дає змогу створювати та міксувати властивості, які аналізуються. До прикладу, для вивчення кількості публікацій в журналі «Наукові записки», які були видані у 1956 році, необхідно засади у вікні, що впливе назву журналу та рік. Після чого на екрані будуть зображені лише теми заданого випуску зі всіма іншими властивостями, а в нижній частині буде зображено автоматичне підрахування кількості статей. (див. дод.1) Кількість фільтрів обмежується заданими властивостями, які описуються вище, змішування цих властивостей та підбір необхідних поєднань необмежений.

Усі дані вносилися шляхом набирання тексту. Адже скан-копії доступні на сайті архіву філософського факультету розміщені у вигляді фото-файлів, що унеможлиблює автоматичне перенесення. Також варто зазначити, що функціонал програмного забезпечення дає змогу зчитувати текст з будь-яких форматів, утім, ця функція доступна лише для англомовних джерел. Для подальшого дослідження і покращення бази даних функції дають змогу додавати текст кожної із статей, що розширює можливості у роботі з першоджерелами. Проте кожна публікація потребує набирання тексту, через якість копій представлених у архіві та обмеженості функціоналу програм, зумовлених мовою. У представлену дату базу, на момент написання цієї роботи, входять лише назви статей без вмісту. Утім, у подальшому можливе доповнення бази даних як автором дослідження, так і іншими дослідниками за умови отримання копій файлу.

Варіативність і фільтрація задаються за допомогою встановлення фільтрів. Які можуть стосуватися як однієї, так і низки властивостей. Так, сортуючи лише за першою колонкою, ми бачимо усю активність дослідника в запропонованих журналах. Що дає змогу аналізувати як змінюється тематика досліджень залежно від року, випуску чи журналу, у якому публікується стаття. Якщо ж беремо тільки четверту колонку, бачимо чи залежить підбір тематики всіх журналів від року випуску. Зокрема, ми бачимо як впливають історичні події та річниці певних персоналій на зміст кожного із журналів. Це дає змогу побачити наскільки залежні дослідники від порядку денного та ситуації в країні. Або ж, які особи мають достатню вагу для присвячення їм цілих випусків чи постійного звернення до їхніх наукових здобутків. Утім, цікавішим постає змішування цих критеріїв. За різних варіацій обраних властивостей ми бачимо різноманітні закономірності. До прикладу, як залежить наповнення випуску від відповідального редактора, яка різниця між тематикою різних журналів одного року чи, яких тем уникають автори та редактори та ін. Усі варіації та

закономірності, які є використовуються в дослідженні також дублюються у вигляді таблиць у додатках.

Отже, використання програмного забезпечення спрощує роботу зі складними операціями, при опрацюванні великої кількості інформації. Вони допомагають створювати бази даних, а їхній функціонал стає в нагоді під час аналізу отриманої інформації. Оскільки робота з матеріалом стає більш точною, виключає похибки та усуває людський фактор. Також важливим і самостійним є саме створення таких баз, оскільки їхнє використання можливе й у інших дослідженнях.

2.2. Аналіз тематики публікацій.

Статус такої частини радянського періоду філософії, як “марксистсько-ленінська філософія” за замовчуванням визнається як ненаукова та заангажована. У той же час її вплив як на суспільство, так і на окремі наукові спільноти чи філософію загалом не відкидається. «Ідеологічний вплив не слід розуміти прямолінійно. Радянські історики філософії, особливо у 1960—1980-х роках, принаймні краща їх частина, насправді не були вульгарними редуccionістами, чудово розуміючи обмеженість догми, вони незрідка добре знали іноземні мови й читали філософів минулого в оригіналі, мали доступ до більш-менш сучасної західної дослідницької літератури, ба й часто не втрачали нагод продемонструвати своє фрондерство.»[4]

Дослідження тематики, з якою працювали науковці цього періоду дасть змогу відкинути упередження(або ж підтвердити), щодо її заангажованості та виключно ідеологічним статтям(без акценту на їхній науковості), а також зрозуміти, що ставало предметом досліджень для тієї частини наукової спільноти, яку цікавили безпосередньо ідеї марксистсько-ленінської філософії. Зокрема нас цікавить скільки статей було присвячено одному із найважливіших концептів «принципу демократичного централізму». Адже згаданий принцип був ключовим як у політичному житті країни, так і для

марксистсько-ленінської філософії загалом. Тому дослідження згадок цього принципу нас цікавить і у контексті специфічних історико-філософських досліджень, і у суспільно-політичному контексті. Через що до уваги беруться усі тематики журналів (суспільно-політичні, історичні, філософські).

Для аналізу тематичного наповнення журналів було обрано 2 журнали: «Наукові записки» та «Вісник Київського університету». Як зазначалося вище нас цікавить період з 1944 по 1991, утім перша публікація (що є у вільному доступі, на момент написання роботи) датована 1956 роком, а остання — 1991. Тобто проаналізовано видання 1956-1991 років, за виключенням 1962-1966, 1969, 1974-1975, 1988 рр, оскільки архів не містить журналів, які були видані в ці часи. Отже, було проаналізовано 33 примірники «Вісника Київського університету» та 7 примірників «Наукових записок». Загальна кількість публікацій в обох журнал за вказаний проміжок часу налічує 538 штук. Серед яких 88 у «Наукових записках» та 450 у «Віснику Київського університету».

Журнал “Наукові записки” доступний у 7 випусках за 1956-1958 рр. 2 випуски були видані у 1956 році, 3 у 1957 і 2 у 1958. Які належать до історико-філософського факультету. 6 випуск 15 тому належить до історичного відділу, решта не містять вказівки щодо відділів. Загальна кількість статей налічує 88 найменувань. Усі роботи видані українською мовою.

Рік	Кількість випусків	Відповідальний редактор	Загальна кількість публікацій	Публікації присвячені згаданій тематиці
1956	2	Стрельський В. І(6 випуск), Шлепаков М.С.(7 випуск)	22	0
1957	3	Єневич Ф.Ф.,	41	0

		Ткаченко К. А. Стрельський В. І. (4, 8. 12 випуск відповідно).		
1958	2	Стрельський В. І	25	0

Журнал не містить жодної статті, яка присвячена принципу демократичного централізму.

Кількість проаналізованих випусків	Відсоток згадок
8	0%

Журнал «Вісник Київського Університету» доступний у 33 випусках, з 1958 по 1991 рр, за виключенням 1962 – 1966 рр, 1969, 1974 -1975 і 1988 років, оскільки вони відсутні в архіві філософського факультету. У 1958 і 1959 році було видно по 2 випуски, у 1960 – 1 випуск , 1967 – 1978 по одному випуску, 1970 – 2 випуски, 1971 -1973 – виходив 1 випуск щороку, також по 1 випуску видано з 1976 по 1990 роки, у 1991 році видано 3 випуски. Усі статті видані на базі виключно філософського факультету, утім, є серії: історії та філософії, суспільно політичні науки та філософії. Загальна кількість публікацій налічує 450 штук.

Рік	Кількість випусків	Відповідальний редактор	Загальна кількість публікацій	Публікації присвячені заданій темі
1958	2	Бородін О.А.	26	0
1959	2	Бородін О.А.	20	0
1960	1	Бородін О.А.	9	0
1961	2	Бородін О.А.	21	0
1967	1	Шинкарук В. І	12	0
1968	1	Шинкарук В. І	12	0

1970	2	Танчер В. К	35	0
1971	1	Танчер В. К	15	0
1972	1	Танчер В. К	14	0
1973	1	Танчер В. К	14	0
1976	1	Дишлевий П. С	13	0
1977	1	Дишлевий П. С	13	0
1978	1	Лисенко О. Я.	14	0
1979	1	Надольний І. Ф	16	0
1980	1	Надольний І. Ф	17	0
1981	1	Павлов В. Т	18	0
1982	1	Марисова Л. Й	19	0
1983	1	Цибульська О.І	15	0
1984	1	Цибульська О.І	19	0
1985	1	Цибульська О.І	23	0
1986	1	Цибульська О.І	21	0
1987	1	Цибульська О.І	20	0
1989	1	Цибульська О.І	19	0
1990	1	Цибульська О.І	17	0
1991	3	Цибульська О.І(перші два), Кобзаренко П.В -третій)	59	0

У журналі не виявлено жодної публікації, предметом дослідження якої став принцип демократичного централізму.

Кількість проаналізованих випусків	Відсоток згадок
33	0%

Отже, було проаналізовано історію видань 2 журналів, які видавалися на базі філософського факультету чинного Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Загальна кількість випусків цих журналів налічує 40 примірників, серед яких 33 у «Віснику Київського Університету» і 7 у «Наукових записках». Обидва журнали за аналізований період у сумі налічують 538 унікальних статей: 450 — «Вісник» і 88 «Записки». Серед проаналізованих джерел можна виокремити велику кількість статей тематика яких стосується марксистсько-ленінської філософії. Утім, жодного разу не досліджувалися конкретні принципи чи теорії висунуті В. Леніним, зокрема принцип, який став предметом для аналізу нашого дослідження, а саме, принцип демократичного централізму.

Попри це важливо зазначити, що ми не можемо стверджувати про повну відсутність згадок демократичного централізму у згаданих журналах. Як було зазначено вище, архів не містить журналів датованих 1962-1966, 1974-1975 років, а також відсутні дані щодо причин їхньої відсутності. Тобто, за умови відсутності тиражів як таких, ми можемо стверджувати про 0% згадок. Утім, якщо журнали випущені у згадані роки були втрачені ми маємо вводити похибку ймовірності існуванню статей шуканої тематики.

ВИСНОВКИ

Під час роботи було окреслено проблематику дослідження, ключові методологічні передумови та, відповідно, проведено дослідження першоджерел. Через що робота містить дві змістові частини: 1 – визначення методології та проблемного поля дослідження, 2 – проведення історіографічного дослідження публікацій журналів, які видані на базі філософського факультету чинного Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Відповідно у першому розділі визначено складнощі у підході до дослідження та позиції, з точки зору яких здійснювалося дослідження. У другому розділі було аргументовано вибір публікацій для аналізу та інструменти за допомогою яких він здійснювався, а пізніше викладені результати та аналіз. Історіографічне дослідження та контент аналіз проводилися за допомогою використання сучасних технологій.

Отже, робота є початком системного дослідження філософії радянського періоду та вивчення її генези. Однією із тез, що лунають щодо радянської філософії є ненауковість, а всі спроби її рецепції відкидаються. Утім, філософія радянського періоду — це явище, яке ґрунтовно не досліджувалося і потребує ретельного вивчення. Що зумовлено самою складністю визначення поняття «радянська філософія» та історичними контекстами. У ній ми можемо визначати різні проблемні поля та напрями досліджень, серед яких є «філософія радянської доби» «марксистсько-ленінська філософія», «советська ідеологія» та ін.

Також складність полягає у відсутності усталеної позиції щодо існування філософії як такої у згаданий період. Утім, ми виходимо із позиції, що таке явище існувало у радянський період. І будь-які закиди, щодо зворотного повинні мати наукове обґрунтування.

Дослідження генези радянської філософії, а відповідно і філософії сучасної України, повинно спиратися на парадигми, в яких вона існувала. Оскільки через вивчення основних рис розвитку ми також зможемо

зрозуміти спадковість, та ті особливості, які відтворюються до сьогодні у різних аспектах суспільного життя.

У зв'язку з цим, необхідно окреслити методологічні засади на яких відбувається дослідження. Тому щоб прослідкувати впливи ідеології та стани розвитку науки важливо визначити як функціонують парадигми і як вони змінюються. За Т. Куном важливими є два аспекти у дослідженні парадигм: аналіз груп, тобто наукових спільнот, які відповідальні за дослідження та проблем, які починає ідентифікувати парадигма як першочергові.

Парадигма визначається як: деякі узвичаєні приклади фактичної практики наукових досліджень — приклади, що містять закон, теорію, їхнє практичне застосування і необхідне обладнання, — в сукупності дають нам моделі, з яких виникають конкретні принципи наукового дослідження, традиції.

Під час дослідження аналізувалися наукові журнали, які видавалися на базі чинного філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серед яких були: «Наукові записки» та «Вісник Київського університету». Це видання, у яких мали право публікуватися члени спільноти університету: викладачі, аспіранти та студенти. Тобто це наукова спільнота, згідно з Т. Куном, яка може належати до однієї чи кількох спільних парадигм. Тому для вивчення парадигми, в якій вони існували потрібно звертатися до наукових праць та специфіки існування «наукового життя» цієї спільноти. Яка відбита у наукових їхніх наукових публікаціях та працях. Задля виокремлення специфічних рис та проблематики, яку диктує парадигма було проведено статистичне дослідження тем, які цікавили науковців університету.

Статистичний аналіз здійснювався за допомогою програм для створення баз даних, зокрема “Notion”. Використання програмного забезпечення спрощує роботу зі складними операціями, під час опрацювання великої кількості інформації. Вони допомагають створювати бази даних, а їх функціонал стає в нагоді при аналізі отриманої інформації. Оскільки робота з

матеріалом стає більш точною, виключає похибки та усуває людський чинник. Також важливим і самостійним є саме створення таких баз, оскільки їх використання можливе й у інших дослідженнях. Представлені інструменти є зразком, який демонструє переваги роботи над великими масивами інформації з залученням сучасних технологій.

Завдяки оцифруванню всіх результатів та відкритому доступу до баз даних отримані під час аналізу майже неможливо сфальсифікувати. Такий опосередкований наслідок роботи зі сторонніми застосунками дає можливість працювати із питаннями, які можуть бути політично заангажованими чи мати впливи на життя спільноти.

Під час дослідження було проаналізовано історію видань 2 журналів, які видавалися на базі філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Загальна кількість випусків цих журналів налічує 40 примірників, серед яких 33 у «Віснику Київського Університету» і 7 у «Наукових записках». Обидва журнали за аналізований період у сумі налічують 538 унікальних статей: 450 — «Вісник» і 88 «Записки». Серед проаналізованих джерел можна виокремити велику кількість статей тематика яких стосується марксистсько-ленінської філософії. Утім, жодного разу не досліджувалися конкретні принципи чи теорії висунуті В. Леніним, зокрема принцип, який став предметом для аналізу нашого дослідження, а саме, принцип демократичного централізму. Утім, варто зазначити, що не можна стверджувати, що спільнотою Київського університету ім. Т. Г. Шевченка не було дослідження явище демократичного централізму в жодних його проявах. Власне ще одним кроком для подальших досліджень є визначення кількості публікацій інших журналів і звернення до їхньої тематики або ж визначення похибки. Проте принцип демократичного централізму є одним із ключових у марксистсько-ленінській теорії, який втілювався у політичному та суспільному житті країни. Тому відсутність жодної згадки серед 538 статей, змушує ставити питання про причину

відсутності інтересу, а також постає потреба вивчення впливів принципу на суспільне життя та філософію зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Kuhn T. The Road since Structure / Thomas Kuhn. -- States: University of Chicago Press, 2000. – 336 с.
2. Kuhn S. The Structure of Scientific Revolutions / S. Thomas Kuhn. – United States: University of Chicago Press, 1962. – 264 с.
3. Лютий Т. Кому потрібна «радянська філософія / Тарас Лютий. // Філософська думка. – 2009. – №2. – С. 28–32.
4. Попович М. Про філософську культуру країни на ім'я «СРСР / Мирослав Попович. // Філософська думка. – 2009. – №3. – С. 5–16.
5. Філософська думка. – 1958. – №1. – С. 192. Філософська думка. – 2009. – №3. – С. 156.
6. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1958. – №2. – С. 132.
7. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1959. – №1. – С. 154.
8. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1960. – №3. – С. 119.
9. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1961. – №3. – С. 130.
10. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1967. – №1. – С. 95.
11. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1968. – №1. – С. 114.
12. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1970. – №1. – С. 156.
13. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1970. – №2. – С. 116.
14. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 1971. – №1. – С. 112.

15. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1971. – №2. – С. 112.
16. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1972. – №1. – С. 116.
17. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1958. – №1. – С. 192.
18. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1973. – №1. – С. 108
19. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1976. – №1. – С. 108.
20. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1977. – №1. – С. 97.
21. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1978. – №1. – С. 114.
22. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1979. – №1. – С. 113.
23. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1980. – №1. – С. 114.
24. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1981. – №1. – С. 117.
25. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1982. – №1. – С. 105.
26. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1983. – №1. – С. 113.
27. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1984. – №1. – С. 97.
28. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1985. – №1. – С. 105.
29. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1986. – №1. – С. 113.

30. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1987. – №1. – С. 105.
31. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1989. – №1. – С. 107.
32. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1990. – №1. – С. 197.
33. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1991. – №1. – С. 122.
34. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1991. – №2. – С. 123.
35. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
– 1991. – №3. – С. 123.
36. Наукові записки. – 1956. – №6
37. Наукові записки. – 1956. – №8
38. Наукові записки. – 1957. – №4
39. Наукові записки. – 1957. – №8
40. Наукові записки. – 1957. – №9
41. Наукові записки. – 1958. – №12
42. Наукові записки. – 1958. – №3
43. Електронний архів філософського факультету [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: [https://bulletinphilosophy-
knu.kyiv.ua/index.php/journal/issue/archive](https://bulletinphilosophy-knu.kyiv.ua/index.php/journal/issue/archive).
44. База даних публікацій факультету [Електронний ресурс] – Режим
доступу до ресурсу: [https://shimmer-license-
5aa.notion.site/38a03439a4bc4901837288b296fda7c8?v=aa31144415fa4d33
bcaf7139e93e1ef1](https://shimmer-license-5aa.notion.site/38a03439a4bc4901837288b296fda7c8?v=aa31144415fa4d33bcaf7139e93e1ef1)

ДОДАТОК 1

Table view

Properties Filter Sort Search ... New

	Tags	Журнал	Рік вихо...	Мова	Том					
е										
вищої школи на Україні в перші	Історія вищої	Наукові записи	1956	Українська	15	6				
цька політика французького уряд	Друга світова	Наукові записи	1956	Українська	15	6				
ий страйк залізничників України	страйк залізничників	Наукові записи	1956	Українська	15	6				
будівництво на Україні в період	архівне будівництво	Наукові записи	1956	Українська	15	6				
нтальні публікації про зовнішню п	Зовнішня політика	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
к нового підйому робітничого руху	Робітничий рух	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
а більшовиків Донбасу в легальній	революція	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
ання промислового пролетаріату	пролетаріат	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
російських географічних подорож	російські географічні подорожі	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
ні погляди П.А. Грабовського	історичні погляди	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
ація сільського господарства у Ст	сільське господарство	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
грецьке поселення на острові Бе	давньогрецьке поселення	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	
ння про характер торговельних з	Торговельні зв'язки	Наукові записи	1956	Українська	15	6	Історико-філософський	історичний	Стрельський	

Filters for Table view

Where Журнал Is Наукові записки ...

And Рік вихо... Is 1956 ...

+ Add a filter

COUNT 22

ДОДАТОК 2

Add cover Add description

"Вісник" "Наукові записки"

View all Board Table Add view Filter Sort Search New

2 rules Add filter

Where: Рік вихо... Is 1981

And: Name Contains Value

Author	Title	Category	Journal	Year	Language
Денікіна З. Д.	Про деякі експлікації категорії практика і її співвідношення з категорією "діяльність"	категорія пра	Вісник Київсь	1981	Українська
Братко М. А.	Співвідношення принципів матеріалістичного монізму і практики в комуністичному світогляді	матеріалістич	Вісник Київсь	1981	Українська
Голубева М. О.	Про поняття "культура мислення" та його значення для педагогіки	культура мис	Вісник Київсь	1981	Українська
Білецький О. В.	Потреби як фактор соціальної детермінації взаємозв'язку сфер, видів і форм людської діяльності	потреби со	Вісник Київсь	1981	Українська
Марченко О. Б.	Евристичні функції і структура формально-логічного доведення	евристика	Вісник Київсь	1981	Українська
Дученко Ж. А.	Про уточнення логічних термінів засобами сучасної формальної логіки	сучасна логік	Вісник Київсь	1981	Українська
Сніжко В. П.	Про об'єктивність прагматичної імовірності	прагматична	Вісник Київсь	1981	Українська
Навроцький В. В.	Про семантичні проблеми логіки часу	логіка семе	Вісник Київсь	1981	Українська

UNIQUE 20 COUNT 18 UNIQUE 45 COUNT 18

ДОДАТОК 3

"Вісник" "Наукові записки"

← → "Вісник" "Наукові записки"

Share ⌚ ☆ ⋮

"Вісник" "Наукові записки"

View all Board Table + Add view

Filter Sort Q ... New

+ Add filter

Reset Save for everyone

Where Tags Contains Гегель ...

+ Add filter

Delete filter

Tags Журнал Рік вихо... Мова

лектичної логіки Гегеля	формалізація	Вісник Київськ	1967	Українська		
Діхте, Гегеля в роботах радянських істориків філософії 20-х років	Кант	Гегелі	Вісник Київськ	1990	Українська	22

UNIQUE 2

COUNT 2

UNIQUE 6

COUNT 2

ДОДАТОК 4

"Вісник" "Наукові записки"

← → "Вісник" "Наукові записки"

Share ⌚ ☆ ⋮

"Вісник" "Наукові записки"

View all Board Table + Add view

Filter Sort New

+ Add filter

Автор

Name

Tags

Журнал

Рік вихо...

Мова

T

Empty table.

+ New

UNIQUE 0

COUNT 0

UNIQUE 0

COUNT 0

ДОДАТОК 5

"Вісник" "Наукові записки"

View all Board Table + Add view

Filter Sort 🔍 ... New

+ Add filter

Avatar	Name	Tags	Журнал	Рік вихо...	Мова	
	З історії вищої школи на Україні в перші роки Радянської влади (1917-1920)	історія вищої	Наукові записки	1956	Українська	15
	Зрадницька політика французького уряду в період "дивної війни" (З історії другої світової війни)	Друга світова	Наукові записки	1956	Українська	15
	Загальний страйк залізничників України проти німецьких окупантів влітку 1918 року	страйк залізничників	Наукові записки	1956	Українська	15
	Архівне будівництво на Україні в період іноземних воєнної інтервенції і громадянської війни (1918-1920)	архівне будівництво	Наукові записки	1956	Українська	15
	Документальні публікації про зовнішню політику Радянського уряду в період іноземної воєнної інтервенції	Зовнішня політика	Наукові записки	1956	Українська	15
	Початок нового підйому робітничого руху в Україні (1910-березень 1912)	Робітничий рух	Наукові записки	1956	Українська	15
	Пермога більшовиків Донбасу в легальних робітничих організаціях в роки нового революційного підйому	революція	Наукові записки	1961	Українська	15
	Формування промислового пролетаріату в Росії в пореформенний період (1861-1894)	пролетаріат	Наукові записки	1956	Українська	15
	Описи російських географічних подорожей та експедицій періоду імперіалізму, як історичне джерело	російські географічні подорожі	Наукові записки	1956	Українська	15
	Історичні погляди П.А. Грабовського	історичні погляди	Наукові записки	1956	Українська	15
	Організація сільського господарства у Строганових в 16-17 ст. в помор'ї	сільське господарство	Наукові записки	1956	Українська	15
	Давньогрецьке поселення на острові Березань	давньогрецьке поселення	Наукові записки	1956	Українська	15

UNIQUE 483

COUNT 573

UNIQUE 899

COUNT 573

